

Η οδηγία 2005/36 "Αναγνώριση Επαγγελματικών Προσόντων"
και η οδηγία 2006/123 "Υπηρεσίες στην Εσωτερική Αγορά"

Η υιοθέτηση των εν λόγω οδηγιών εντάσσεται στη διαδικασία οικονομικών μεταρρυθμίσεων, που εξήγγειλε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβώνας το 2000 για τη μεταμόρφωση της Ε.Ε. με ορίζοντα το 2010, στην πιο ανταγωνιστική και δυναμική οικονομία της γνώσης παγκοσμίως. Η Στρατηγική της Λισσαβώνας περιλάμβανε σαφείς στόχους σε ό,τι αφορά την απασχόληση, την ανταγωνιστικότητα, την κοινωνία της γνώσης, την κοινωνική συνοχή και το περιβάλλον.

Οδήγησε σε μια σειρά αλλαγές στο επίπεδο της εργασίας και της εκπαίδευσης, οι οποίες μετατοπίζουν συνεχώς το κέντρο βάρους προς την ευελιξία και την επιχειρηματικότητα, τις περίφημες ανάγκες της αγοράς. Ευελιξία στην απασχόληση και τις εργασιακές σχέσεις, ευελιξία στις διαδικασίες εκπαίδευσης, «ευελιξία και ασφάλεια...»

Στο πλαίσιο των επιχειρούμενων αλλαγών η έννοια της **flexicurity (ευελισφάλεια - ευελιξία και ασφάλεια)** αποτελεί κεντρική επιλογή που φιλοδοξεί να συνδυάσει δύο εκ πρώτης όψεως αντικρουόμενες αρχές: την ευελιξία στις εργασιακές σχέσεις με διατήρηση κάποιας ασφάλειας για τους ίδιους τους εργαζομένους. Ωστόσο, η ισορροπία που επικρατεί σε πολλά Κ-Μ μεταξύ ευελιξίας και ασφάλειας έχει σαν αποτέλεσμα την εμφάνιση όλο και περισσότερο κατακερματισμένων αγορών εργασίας.

Οι δύο οδηγίες εξυπηρετούν τους προαναφερόμενους στόχους της Ε.Ε. επιδεικνύοντας παντελή αδιαφορία για τους εργαζόμενους, την ποιότητα και την ασφάλεια των παρεχόμενων υπηρεσιών και αφήνοντας άλυτα πολλά προβλήματα καθώς και κενά νομικής ασάφειας.

Ειδικότερα:

- Αν και η οδηγία για τις "Υπηρεσίες" διαβεβαιώνει στο άρθρο 3 "Σχέση με άλλες διατάξεις του κοινοτικού δικαίου" ότι σε περίπτωση σύγκρουσης της οδηγίας για τις υπηρεσίες με διατάξεις της οδηγίας 2005/36/ΕΚ "Αναγνώριση Επαγγελματικών Προσόντων" υπερισχύουν οι διατάξεις της τελευταίας, αυτό δεν καλύπτει τα προβλήματα που δημιουργούνται.

Η αναφορά γίνεται με γενικό και ασαφή τρόπο, που δημιουργεί πολλά ερωτηματικά και αμφιβολίες όσον αφορά την εφαρμογή του εν λόγω άρθρου

- Η οδηγία "υπηρεσιών" εξαιρεί από την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών τον τίτλο II της 2005/36, ο οποίος αναφέρεται και αυτός στην ελεύθερη παροχή υπηρεσιών. Και στις δύο οδηγίες, όμως, "ο προσωρινός και περιστασιακός χαρακτήρας της παροχής εκτιμάται κατά περίπτωση, ιδίως σε συνάρτηση με τη διάρκεια, τη συχνότητα, την περιοδικότητα και το συνεχή χαρακτήρα της συγκεκριμένης παροχής".

Θα πρέπει να καθοριστούν σαφή κριτήρια, μόνιμης ισχύος, για την ύπαρξη ή όχι του περιστασιακού χαρακτήρα σε κάθε περίπτωση. Επίσης θα πρέπει αποσαφηνισθεί η διαδικασία που θα ακολουθηθεί για τον μετακινούμενο μηχανικό - πάροχο υπηρεσιών, ειδικότερα όσον αφορά τον τρόπο βάσει του οποίου θα γίνεται η διάκριση της παροχής υπηρεσιών σε προσωρινή ή μη (ελεύθερη παροχή υπηρεσιών ή ελευθερία εγκατάστασης).

Ερώτημα δημιουργείται σχετικά με το τι θα ισχύσει στην περίπτωση που το επάγγελμα δεν είναι νομοθετικά κατοχυρωμένο στο Κ-Μ προορισμού και έχουμε προσωρινή παροχή υπηρεσιών (η οδηγία 2005/36 αφορά στην ανάληψη ή άσκηση νομοθετικά κατοχυρωμένων επαγγελμάτων)

- Δεν καθίσταται σαφές ότι μένουν χωρίς αμφισβήτηση οι καθορισμένες τιμές αμοιβών των ελεύθερων επαγγελματιών και κατά συνέπεια η εγγύηση για την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών. Αντίθετα, σύμφωνα με το άρθρο 15 της οδηγίας "Υπηρεσιών" θα πρέπει να αξιολογηθεί η απαίτηση για υποχρεωτικές ελάχιστες ή/και ανώτερες τιμές, με τις οποίες οφείλει να συμμορφώνεται ο πάροχος (πρόκειται για διαδικασία που ακολουθείται, σύμφωνα με το άρθρο 39.1. της ίδιας οδηγίας για καταγραφή, αξιολόγηση και πιθανή κατάργηση όσων κριθούν ότι δεν συνάδουν με τις διατάξεις της οδηγίας).

Όσον αφορά τη διαφήμιση, στο άρθρο 29 της ίδιας οδηγίας αναφέρεται ότι τα Κ-Μ καταργούν τις συνολικές απαγορεύσεις εμπορικών επικοινωνιών για τα νομοθετικώς κατοχυρωμένα επαγγέλματα.

Κατά συνέπεια τα ελευθέρια επαγγέλματα εμφανίζονται να υπόκεινται στους ίδιους κανόνες που ισχύουν για τα προϊόντα.Επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με τη Συνθήκη της Ρώμης, τα Ελευθέρια Επαγγέλματα διαφοροποιούνται διεθνώς από τις εμπορικές δραστηριότητες και ένα από τα χαρακτηριστικά τους είναι η αποφυγή μεθόδων για την εξεύρεση πελατών (π.χ. διαφήμιση)

Άλλωστε, πρόθεση της Επιτροπής, όπως προκύπτει με την ανακοίνωσή της "Επαγγελματικές Υπηρεσίες – Συνέχιση της Μεταρρύθμισης" της 5.9.2005 είναι - όσον αφορά τα ελευθέρια επαγγέλματα - η άρση των περιορισμών ιδιαίτερα στον τομέα της διαφήμισης ή σε εκείνον του καθορισμού των τιμών.

Το πρόβλημα εντοπίζεται κυρίως όταν το επάγγελμα δεν είναι νομοθετικά κατοχυρωμένο στη χώρα προορισμού και οι καταναλωτές δεν μπορούν να προστατευθούν από ενέργειες παραπλάνησης ή χειραγώγησής τους, δεδομένης της δυσκολίας που θα έχουν στην αξιολόγηση των πληροφοριών σχετικά με τις επαγγελματικές υπηρεσίες.

Εξάλλου,όπως διαπιστώνει και ο εισηγητής Jan Christian Ehlet στην έκθεση της Επιτροπής Οικονομικών και Νομισματικών Θεμάτων (14/09/2006) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου **θα πρέπει να καταστεί δυνατή μια σαφής οικονομική στάθμιση μεταξύ κινδύνων και ευκαιριών όσον αφορά την ελευθέρωση, ιδίως των συστημάτων τιμών (καθορισμός τιμών, συστήματα τιμών, τιμές της αγοράς επίσης), το δικαίωμα για συγκεκριμένες ρυθμίσεις βάσει παραδοσιακών (αυξημένη προστασία χρηστών), γεωγραφικών και δημογραφικών ιδιοτεροτήτων. Ο ίδιος καθιστά σαφές ότι οι ρυθμίσεις αυτές κατατάσσονται στις "ειδικές ρυθμίσεις" και πρέπει να οριοθετούνται και να επιλέγονται με τέτοιο τρόπο, ώστε να περιορίζουν όσο το δυνατόν λιγότερο τον ανταγωνισμό.**

Είναι προφανές ότι θα πρέπει να καθορισθούν με σαφήνεια οι όροι και οι προϋποθέσεις που είναι ουσιώδεις για τη διασφάλιση της ποιότητας και της ασφάλειας των κατασκευών, λαμβανομένων υπόψη των ιδιοτεροτήτων της χώρας μας (σεισμικότητα, ευαισθησία φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος). Σε αντίθετη περίπτωση, είναι ορατός ο κίνδυνος από το άνοιγμα της αγοράς των τεχνικών υπηρεσιών η τιμή να αποτελεί τον βασικό γνώμονα των αποφάσεων, σε βάρος της ποιότητας αφού δεν θα υπάρχει αναφορά σε τήρηση Κωδίκων Αμοιβών, όπου αυτοί υφίστανται.

Δεν πρέπει να παραβλέψουμε ότι η ύπαρξη καθορισμένων (ελάχιστων) τιμών αμοιβών παρέχει στους καταναλωτές χρήσιμες πληροφορίες σχετικά με το μέσο κόστος των υπηρεσιών και χρησιμεύει ως οδηγός για τους επαγγελματίες που δεν έχουν την απαιτούμενη εμπειρία στον καθορισμό αυτών των αμοιβών.